

EDUCATIO

PEDAGÓGIA SZOCIOLÓGIA HISTÓRIA ÖKONÓMIA PSZICHOLÓGIA POLITOLÓGIA

ISKOLA ÉS EGYHÁZ

EGYHÁZ ÉS DEMOKRÁCIA	3	<i>Kozma Tamás</i>
VALLÁS ÉS ISKOLA	13	<i>Tomka Miklós</i>
EGYHÁZI ISKOLÁK NYUGATON ÉS NÁLUNK	26	<i>Lukács Péter</i>
EGYHÁZ, ÁLLAM, OKTATÁS, 1848–1945	34	<i>Nagy Péter Tibor</i>
KATOLIKUS ISKOLÁK AZ ÁLLAMOSÍTÁS UTÁN	46	<i>Drabos Péter</i>
TÁRSADALMI IGÉNYEK ÉS VALLÁSOKTATÁS	65	<i>Halász Gábor</i>

EDUCATIO INTERDISZCIPLINÁRIS SZEMLE AZOK SZÁMÁRA, AKIK AZ OKTATÁS TÁRSADALMI ÖSSZEFÜGGÉSEIT KERESIK

ELSŐ ÉVFOLYAM ELSŐ SZÁM * 1992 – ŐSZ * MEGJELENIK NEGYEDÉVENKÉNT

SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG: DARVAS PÉTER (*New York*), FORRAY R. KATALIN, GÁL FERENC, JUNGHAUŠ IBOLYA (*Kutatás Közben*), KOZMA TAMÁS (*főszerkesztő*), LISKÓ ILONA, LUKÁCS PÉTER, MOLNÁR MIKLÓS (*Genf*), NAGY PÉTER TIBOR, REISZ D. RÓBERT (*Temesvár*), SÁNDOR ZSUZSA (*Szemle*), SETÉNYI JÁNOS, VÁRHEGYI GYÖRGY.
E szám összeállításában vendégszerkesztőként közreműködött: LIEBHARDT ÁGOTA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: OKTATÁSKUTATÓ INTÉZET, BUDAPEST XIII, VICTOR HUGO UTCA 18-22. – H-1395 BUDAPEST, Pf 427. – TELEFON, FAX: 1297-639

© OKTATÁSKUTATÓ INTÉZET, 1992. MINDEN JOG FENNTARTVA. A FOLYÓIRAT BÁRMELY RÉSZÉNEK BÁRMILYEN ESZKÖZZEL VALÓ SOKSZOROSÍTÁSÁHOZ KÉRJE A KIADÓ ELŐZETES, ÍRÁSBELI ENGEDÉLYÉT.

AZ EDUCATIO MINDEN TÁRGYILAGOS ÁLLÁSPONTNAK HELYET BIZTOSÍT, MINDEN KÖZLEMÉNYÉRT SZERZŐJE FELEL. A BEÉRKEZŐ KÉZIRATOKAT MEGŐRIZZÜK.

(a tartalommutató folytatása)

VISSZAPERELT ISKOLÁK _____ 77

Tulajdonosváltás: célok és eszközök (*Drabos Péter & Liskó Ilona*) – Nagykőrös, Miskolc (*Csatáry Ildikó*) – Budapest (*Leisen Antal*) – Dokumentumok

VÁLASZOK KÖRKÉRDÉSÜNKRÉ _____ 109

Válaszolt: *Bibari János, Frenkl Róbert, Halász Gábor, Korzenszky Richárd, Ludassy Mária, Marschall Miklós, Moldován Judit, Orbókné Szent-Iványi Ilona, Petrin László, Szentágotthai János, Zibolen Endre*

ISKOLA ÉS EGYHÁZ KÜLFÖLDÖN _____ 127

Válaszolt: *W. Wielemans, V. Martinková, Y. Kastbi, R. Pachocinski, R. Zehrys, C. Davies, H. Avenarius, B. Bernardi, V. D. Shadrikov, Daniel metropolita, Méder Zsolt, W. Rüegg, J. E. Coons, L. A. Romo, O. Albornoz, M. A. Adjangba, F. M. Mina*

KUTATÁS KÖZBEN _____ 143

Csanády Márton & Lux Ambrus 302 diák véleményéről – *Csorba József* egy tanügyi közvélemény-kutatásról – *Andor Mihály* és *Liskó Ilona* az 1991-es igazgatóválasztásokról – *Szigeti Jenő* a vallás- és bibliaismeretről

SZEMLE _____ 158

Fiatalkorú bűnözés és vallásosság (*Forray R. Katalin*) – Független iskolák, független gondolkodók (*Setényi János*) – Középkolai teljesítmény; Lengyelek a vallásról és az egyházzal (*Szabó László Tamás*) – Amerikai sajtószemle (*Csongor Anna*)

SUMMARIUM _____ 171

Kirche, Religion und Unterricht in Ungarn (*Katalin R. Forray*) – Church and School in Central Europe (*Gordon C. Whiting*)

ISSN 1216 – 3384

Felelős kiadó: Kozma Tamás

A tördelés és tipográfia az Educatio Kiadó munkája

Felelős szerkesztő: Kravjanszki Róbert

A nyomás és kötés az Oktatókutató Intézet sokszorosító tüzemében készült

Műszaki vezető: Orosz Józsefné

E SZÁMUNK SZERZŐI:

KOZMA TAMÁS c. egyetemi tanár, főigazgató – Oktatáskutató Intézet (OI), Budapest
• TOMKA MIKLÓS szociológus – Országos Lelkipásztori Intézet, Vallásszociológiai
Központ, Budapest • LUKÁCS PÉTER kandidátus, főigazgató helyettes – OI, Budapest
• NAGY PÉTER TIBOR kandidátus, tudományos főmunkatárs – OI, Budapest •
DRAHOS PÉTER tudományos munkatárs – OI, Budapest • HALÁSZ GÁBOR kan-
didátus, főigazgató helyettes – Országos Közoktatási Intézet, Budapest • LISKÓ ILONA
kandidátus, tudományos főmunkatárs – OI, Budapest • CSATÁRY ILDIKÓ szabadfog-
lalkozású, Budapest • LEISEN ANTAL újságíró, Budapest • CSANÁDY MÁRTON
tudományos segédmunkatárs – OI, Budapest • LUX AMBRUS tanár – Táncsics Gim-
názium, Budapest • ANDOR MIHÁLY szociológus – MTA Szociológiai Kutatóintézet,
Budapest • CSORBA JÓZSEF szociológus, Budapest • SZIGETI JENŐ kandidátus,
Budapest • FORRAY R. KATALIN kandidátus, tudományos főmunkatárs – OI, Buda-
pest • SETÉNYI JÁNOS felsőoktatási csoportvezető – OI, Budapest • SZABÓ LÁSZLÓ
TAMÁS kandidátus, tudományos főmunkatárs – OI, Budapest • CSONGOR ANNA
tudományos munkatárs – OI, Budapest • GORDON C. WHITING egyetemi tanár –
Brigham Young University, Provo, Utah, USA

SZERZŐINKHEZ

Az elfogadott kéziratok *copyright*-ja a folyóiratot kiadó *Oktatáskutató Intézeté*, hacsak szerződés erről másképpen nem rendelkezik. A tartalmat nem érintő kisebb változ-
tások jogát a szerkesztőség fenntartja.

A beküldött dolgozatokkal akkor áll módunkban érdemben foglalkozni, ha azok terjedelme nem haladja meg az egy szerzői ívet (40.000 leütés), és két gépelt vagy nyomtatott példányban érkezik (kettes sortávolsággal, elégséges oldalmargóval, lap-
számozva). Külön lapon kérjük mellékelni a dolgozat egy-két bekezdésnyi kivonatát és a szerző fontosabb adatait (ahogyan szerzőink között definiálni szeretné magát, a szerződéskötéshez szükséges személyi adatokat és azt a címet, ahová a kefelevonatot kéri). Ha a szöveg számítógépen szerkesztett változatban is rendelkezésre áll, a nyom-
tatott változaton kívül kérjük lemezen is az állományt, *formázatlan állapotban* (min-
den intelligens szövegszerkesztő rendelkezik valamilyen *text only* mentési opcióval). Ha a dolgozat grafikont is tartalmaz, kérjük külön lapon mellékelni a lap tördelési méretének megfelelő, legalább 300 dpi-s ábrát, vagy pedig az adatokat, hogy magunk rajzolhassuk meg a grafikont. A hivatkozásokra, lábjegyzetekre nézve formai kikö-
tésünk nincs.

A kefelevonatokat elküldjük, hogyha erre elégséges idő marad. A javított példányokat három napon belül kérjük visszaküldeni, e határidőn túl nem áll módunkban a szerzői javításokat elvégezni. Jelentősebb változtatásokat nem tudunk elfogadni.

Az *EDUCATIO*-t a kiadó terjeszti. Kapható azokban a fővárosi könyvesboltokban, amelyek folyó-
iratok árusításával is foglalkoznak. Reményeink szerint a lapot a *Magyar Posta* is terjeszteni fogja,
így a fővárosi és vidéki hírlapárusoknál is megvásárolható lesz.

Előfizethető közvetlenül a kiadó címén: *EDUCATIO*, 1395 Budapest, Pf. 427. A megrendeléskor kérjük közölni, hogy *melyik számtól* postázzuk a lapot. Kérését regisztráljuk és a kért számmal együtt küldjük számlánkat és a befizetési csekket.

Az előfizetés díja magánszemélyeknek, közoktatási intézményeknek és könyvtáraknak fél évre (két számmra) 300,-Ft, egy évre (négy számmra) 550,-Ft; közületeknek fél évre 500,-Ft, egy évre 800,-Ft. A postaköltség minden esetben a kiadót terheli.

Új egyéni előfizetőink az *Educatio* Kiadó egy könyvét ajándékba kapják.

EDUCATIO KIADÓ

AZ OKTATÁSKUTATÁS LEGÚJABB EREDMÉNYEINEK ELSŐDLEGES FORRÁSA PEDAGÓGUSOKNAK, A TÖRVÉNYHOZÓ ÉS VÉGREHAJTÓ HATALOM SZAKÉRTŐ ÉS ÉRDEKLŐDŐ KÉPVISELŐINEK, ÉS MINDENKINEK, AKIT AZ OKTATÁS PROBLÉMÁI FOGLALKOZTATNAK.

TÁRSADALOM ÉS OKTATÁS

a sorozatot szerkeszti:

Liskó Ilona & Lukács Péter

PEDAGÓGUSOK, BÉREK, ÉRDEKEK.

Szerkesztette: *Nagy Mária* (110,-Ft)

PÉTERI GÁBOR: Mire – mennyit – hogyan? (110,-Ft)

LUKÁCS PÉTER: Színvonal és szelekció (99,-Ft)

REGIONÁLIS EGYÜTTMŰKÖDÉS A FELSŐOKTATÁSBAN. Szerkesztette: *Saad József* (159,-Ft)

NAGY PÉTER TIBOR: A magyar oktatás második államosítása (178,-Ft)

SETÉNYI JÁNOS: Harc a középiskoláért (120,-Ft)

SZABAD LEGYEN, VAGY KÖTELEZŐ?
A közoktatási törvény koncepciójához.
Szerkesztette: *Kozma Tamás & Lukács Péter* (190,-Ft)

KOZMA TAMÁS: Reformvitáink (184,-Ft)

ELŐKÉSZÜLETBEN:

SÁSKA GÉZA: A felnőttoktatás ciklusos természete (170,-Ft)

OKTATÁSI TÖRVÉNYKEZÉS EURÓPÁBAN

a sorozatot szerkeszti: *Setényi János*

II. A CSEHSZLOVÁK ÉS A LENGYEL
KÖZOKTATÁSI TÖRVÉNY (80,-Ft)

III. ANGOL FELSŐOKTATÁS (126,-Ft)

SOROZATON KÍVÜL

MOLNÁR MIKLÓS: Egy vereség diadala.
Az 1956-os forradalom története. (198,-Ft)

PETHŐ LÁSZLÓ: A tanítók és a társadalom. (144,-Ft)

VISSZA AZ ALAPOKHOZ. Körkép az európai alapfokú iskolázatásról. Szerkesztette: *Szabó László Tamás* (100,-Ft)

JELES KEDVEZMÉNY!

Ha Ön november 30-ig öt könyvet rendel közvetlenül a kiadótól, csak négyet számlázunk. Az ötödik kiadónk ajándéka.

KERESSE KIADVÁNYAINKAT A KÖNYVKERESKEDŐKNÉL, KERESSE A KÖNYVTÁRAKBAN, VAGY RENDELJE MEG KÖZVETLENÜL A KIADÓTÓL. AZ EDUCATIO FOLYÓIRAT ELŐFIZETŐI RÉSZÉRE A KÖNYVEK ÁRÁBÓL 20% ENGEDMÉNYT ADUNK. HA ÖN ELŐFIZETŐ, KÖNYVRENDELÉSÉNÉL ERRE NEM KELL KÜLÖN HIVATKOZNI. ÖN FONTOS SZÁMUNKRA, FIGYELÜNK ÖNRE.

EDUCATIO KIADÓ, 1395 BUDAPEST, PF. 427